22 מרץ 2015

ב' ניסן, תשע"ה

<u>סיכום ישיבה משותפת של הועדה להגנת הסביבה ופורום סביבה מועצתי</u>.

הישיבה התקיימה ביום א' ה 22.3 במועצה "תמר".

השתתפו:

<u>מועצה אזורית תמר:</u>

יעקב אקריש - מזכיר המועצה ור' אגף החינוך

הרצל לייזרוביץ – אגף התפעול

סמי דדון – תברואן, וקצין איכות הסביבה במועצה

דודי קדוש – רכז חקלאות ובטחון

דורית נצר- אגף התפעול

<u>ועדה לאיכות הסביבה:</u>

נרי אראלי – יו"ר הועדה לאיכות הסביבה

גבי מלול – חבר מליאה

יוסי אסולין- חבר מליאה

אריאלה גוטליב – מו"פ

יעל מאור – מו"פ

מיטל ליאון- מנהלת איכות הסביבה מי"ה

<u>פורום סביבה:</u>

יוסי הראל – פקח ניטור נחלים רשט"ג.

איילה אברהמי גובר – מנהלת היחידה הסביבתית נגב מזרחי

אורלי מילר – רכזת צוות תעשיות, יח"ס נגב מזרחי

נעה כהן קיסינגר –רכזת קיימות ומחזור יחידה סביבתית

מארק שלומוב - מפקד נקודת סדום- ים המלח, משטרת ישראל

<u>אורח:</u>

נדב בלוך – מנהל איכות הסביבה רותם אמפרט

1. <u>דיווח ודיון על מצב המעיינות עין צין ועין עקרבים</u>.

יוסי הראל דיווח בהרחבה על הפעולות שנעשו בשנים האחרונות לשיפור איכות המים במעיינות והדגיש את שלבי העבודות.

1. שיפור מערך ברכות מי העודפים של מפעל הפוספטים בנחל צין

2. מספר קידוחים ביצועו לניטור מערך הברכות וקידוחים לשאיבת המים המלוחים חזרה לברכת השיקוע ובכך נמנעת חדירת רוב המים של מי התמלחת למפלס מי התהום בנחל צין.

3. הקמת שני אתרים מרכזיים לניטור איכות המים בערוץ הראשי של נחל צין : אחד במעלה הזרם, לפני המיקום שמתחיל להיות מושפע מדליפות הברכות של המפעל (המדידה מראה על ריכוז כלורידים נמוך עד 600 מ"ג כלור). השני במעיינות עצמם (רמת המליחות הנמדדת היא בין 9000-8000 מ"ג). נראה כי עדיין אין שיפור אמתי באיכות המים. כתוצאה מכך גם לא נצפה עדיין שינוי בפלורה של המעיינות.

הנתונים מראים שישנה עליה בכמות ההספקים של המים במעיינות אך זאת כנראה בעקבות השיטפון הגדול של 2010. (מאז קיימת מגמת ירידה)

ישנה השערה שהאירועים השטפוניים (השנה היו כבר שניים) , שוטפים מלחים שהצטברו בתת הקרקע של הערוץ ומסיעים אותם למעיינות ובכך מונעים ירידה ברמת המליחות. מניחים ששטיפת תת הקרקע מהמלחים שנצטברו תארך זמן רב תלוי בתדירות השטפונות . יצוין שהמדידות נעשות על ידי רשטג"ל בתדירות של פעמיים בשנה כאשר המדידה החשובה היא זאת של חודש יוני. נמסר שבשנים האחרונות בעונת הקיץ אין זרימה בעין עקרבים, כך שניתן לדווח על ירידה בכמות המים המגיעים למעיינות. ייתכן ועין צין ניזון בזרמים תת קרקעיים נוספים.

נדב בלוך : דיווח שהשיפור הטכנולוגי שהכניסו המפעלים במערך ברכות השיקוע אפשר את צמצום שטחן וכיום בעצם נותרה רק ברכה אחת אשר סביבה ישנם מספר קידוחים לניטור ולשאיבה חוזרת של כ 80-70 אלף קו"ב מים מליחים בשנה. מצטרף להערכה שהמליחות במעיינות לא יורדת בינתיים כנראה בגלל מליחות התווך בערוץ נחל צין.

בשנה האחרונה נוספו עוד 8 קידוחים לניטור.

המפעלים יכנסו להתייעצויות עם הידרולוגים וגיאולוגים לגבי אפשרות למדידה והערכה של האפשרות שעדיין מי תמלחת מגיעים מהברכות לערוץ הנחל.

אורלי מילר – האם יש משוכנעים שהברכות אינן מחלחלות והאם יש מדידות של כמות המים הנכנסת לבריכה ובין רמות המים הנשאבת חזרה?

אריאלה גוטליב- הנתונים הראשוניים היו על כמיליון קו"ב בשנה של מים מזוהמים?

נדב – השינוי שנעשה בשנות ה 90 במערך הברכות באמצעות שיטת לפיזור הבוצה הביא להקטנת החלחול בסדר גודל של כ90% מהנתונים הראשונים והעמידם אז על כ 1,000,000 קו"ב בשנה. בשנת 2009 נוספו 4 קידוחים בשולי הברכות להשבת יתרת המים "הבורחים" מהברכות (שחושבו לפי ספיקת עין צין באותה העת לכ 80,000 שנתי). האיטום הטבעי שנוצר בברכות מהבוצה החרסיתית וגם בשל הפחתת ההזרמה לברכות בשל התייעלות המפעל אשר עושה שימוש חוזר במים הכמות הנ"ל המושבת לתהליך הולכת ופוחתת. על פי החישובים מתקבל כי כל כמות שמחלחלת בברכות נשאבת ומוחזרת לתהליך ואין "בריחה" מעבר להן.

קשה לדעת בדיוק כמה מים "נאבדים" שכן חלק מהמים מתאדים וחלק אף נשארים "כלואים" בבוצה

סוכם : מקבלים את הדיווח וממשיכים במעקב אחרי פעולות המפעל לשיפור איכות המים.

2. <u>הצעת ביס"ש למעורבות הציבור בשיקום נחל בוקק</u>

נרי אראלי הציג את הנושא בכללותו בשל היעדרותה של נוי אלון (טעתה במועד הישיבה) לקבלת חוות דעת של המשתתפים, בישיבה הקודמת דיווח טובי שור (מי"ה) על המערך בנחל בוקק.

יוסי הראל: מערך ההשבה החל לפעול (ובעלות גבוהה לרשטג"ל), הנחיצות בקיומו נובעת מההמלחה המתמשכת של הקידוחים באזור קידוח אפעה 13 (באזור בו כביש חתרורים –צפית חוצה את נחל חימר) ובעקבות התפשטות הזיהום גם למעיינות עין בוקק הוחלט לבנות על חשבון מפעלי מישור רותם מערך של שאיבת המים המזוהמים והחלפתם במים מותפלים המעורבים במים נוספים מברכת האגירה שמעל למלונות במוצא הנחל ליד כביש 90.

נרי אראלי: ההצעה של ביס"ש היא שבעזרת הציבור התושבים במועצה (נאות הכיכר-עין תמר – עין גדי) תתבצע חפירה של ברכות ובאמצעותן ניתן יהיה בעתיד להשיב לנחל מיני צמחים ובעלי חיים שחיו בעבר במים המתוקים של הנביעות והערוץ ונעלמו בשל ההמלחה וחורש של אשלים עמידים למלח תפס את מקומם.

אריאלה גוטליב : ההצעה אינה ישימה היות והנחל הוא שיטפוני בחורפים ויצטרכו אחרי כל שיטפון לכרות את הברכות מחדש. האשלים עם הזמן יסחפו בעזרת השיטפונות ובמקומם יחזרו המינים המקוריים. מציינת כי שחרוריות (רכיכה שחורה שהייתה אנדמית למעיינות) נשמרת היום במכלים בשמורת עין גדי במטרה להשיבה לנחל כשיתאזן.

גבי מלול : חושב שההצעה בבסיסה היא נכונה וצריך לפעול לשיתוף הציבור העניייני איכות הסביבה שהם עניני איכות חיינו, ומציע לחילופין שתי הצעות 1. לשקם את הברכה בעין אשלים ו 2. את המעיינות לאורך כביש הכניסה למושבי הכיכר (בשיתוף עם אסף מדמוני שכבר הציע זאת בעבר).

סוכם : נרי ויעקב יעבדו הצעה בנושא.

<u>ניטור אוויר :</u>

גבי מלול העלה את הסוגיה לגבי אופן טיפול תלונות, בהקשר של ריח כלור חריף באזור מפעלי ים המלח. בנוסף ציין גם **סמי דדון** על ריח חריף באזור מישור רותם בערבים.

אורלי מילר דיווחה בקצרה על מערך בניטור הקיים במועצה. ציינה כי בים המלח קיימת תחנת ניטור. בנוסף קיים מערך ניטור על גדרות המפעלים במישור רותם שתפקידו להתריע בפני אירוע חומרים מסוכנים. המערך השני, של תחנות ניטור עבור נתוני איכות אויר במישור רותם אמורים לקום עד סוף שנת 2015 ע"י המפעלים.

נרי אראלי ציין כי למרות שהוחלט כי המפעלים יהיו הגורם המנטר, הועדה לאכה"ס תמשיך לקדם חוק עזר "אויר נקי" ובכך יהיו למועצה כלים לבקרה על הניטור.

יעקוב אקריש ציין כי בקרוב יוקם מוקד 106 לתלונות ודיווחי מפגעים

איילה אברהמי גובר הוסיפה כי בכל תלונה יש לדווח ליחידה הסביבתית שמטפלת במידי בתלונות וכן מציינת כי את נתוני תחנות הניטור ניתן לראות באתר המשרד להגנת הסביבה וממליצה לפרסם את הקישור באתר המועצה.

(לחברי הועדה לאכה"ס- הישיבה הבאה של הועדה תתקיים ביום א' 26.4 בשעה 14:00 בהשתתפות נועם גולדשטיין, אלי רז וכרמית איש שלום והנושא המרכזי בישיבה יהיה "ההשפעות האקולוגיות של עבודות מי"ה על מניפת הסחף של נחל צאלים".)

רשם נרי אראלי (יו"ר).

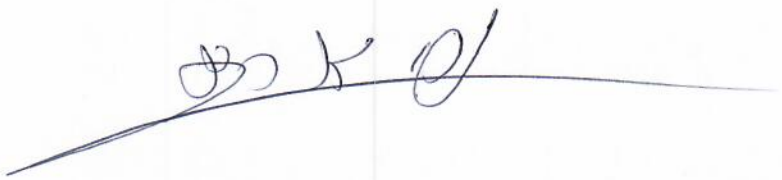

המועצה האזורית תמר
ים המלח

<u>פרוטוקול ישיבת וועדה לאיכות הסביבה</u>

הישיבה התקיימה ב 26/4/15 במועצה האזורית תמר

<u>השתתפו:</u>

נרי אראלי,יו"ר הועדה, יעקב אקריש מזכיר המועצה, גיא דוננפלד מהנדס המועצה, הרצל לייזרוביץ אגף התפעול, טובי שור חבר מליאה, יוסי אסולין חבר מליאה, גונדי שחל נציגת ציבור, אריאלה גוטליב נציגת המו"פ, מיטל ליאון מי"ה, נדב בלוך רותם אמפרט, איילה אברהמי גובר היחידה הסביבתית, אורלי מילר היחידה הסביבתית, אלי רז גיאולוג מרכז מדע ים המלח.

(אני מתנצל בפני מי שאולי שכחתי את השתתפותו בבקשה להזכיר לי)

1. מר טובי שור נציג מי"ה הציג את תכנית תת"ל 35 א' אשר עלתה לדיון בות"ל בתאריך 11/5/15.
2. **<u>אזור פיזור מלח:</u>**
   2.1. הוצג כי בשלב א' על פי תסקיר ההשפעה אשר הוכן, תוכנן להטמין כ 67 מלמ"ק מלח קצור, ואילו עתה קיימת מחשבה לעלות בכמויות עד לכ 200 מלמ"ק. יצוין בזאת כי התכנית אשר הוצגה בות"ל ב 11/5/15 הוצג כי מתוכנן להטמין כ 67 מלמ"ק בלבד, אולם בהוראות התכנית מצוין כי יאפשרו גמישות להעלאת גובה ההטמנה ב 3 מטרים נוספים (לא פורטו כמויות).
   2.2. עלתה שאלת השפעת אזור ההטמנה על המניפה (המלחה)
   2.3. <u>אלי רז:</u> האם נבדקה השפעה אפשרית על איכות האוויר של משטחי המלח שיוצרו באזור ההטמנה?
3. **<u>מניפת צאלים:</u>**
   3.1. הוצג כי עודכנה חלופה נבחרת לחלופה 20 והוצגו יתרונות חלופה זו.
   3.2. צוין כי מספר המתעלים (מגלשים עיליים להעברת מי השטפונות) ששורטטו במניפת הסחף של הנחל הנו 8. אולם מספר זה צפוי להשתנות בשלב התכנון המפורט בהתאם לזרימות ועל כן ייקבע סופית בשלב התכנון המפורט.
   3.3. <u>פארק גיאולוגי:</u> צוין כי מתוכנן פארק גיאולוגי באזור המניפה. אלי רז ציין כי יכולה להיות בעיה של גישה למקום המוצע, היות והוא פעיל מדי מבחינת פוטנציאל להיווצרות בולענים, וכן לא ברורה האטרקטיביות שלו באזור סמוך כל כך לפעילות התעשייתית המתוכננת. נציג מי"ה ציין כי המכון הגיאולוגי מעוניין לשמר את המקום למקרה של היתכנות עתידית. עלה גם כי קיים פארק גיאולוגי נוסף שמקודם על ידי מספר גופים במסגרת תכנית שיקום ים המלח.
   3.4. <u>אלי רז:</u> לתכנון המתעלים - האם נלקחו בחשבון נתוני הזרימות של השנה האחרונה, שכן ספיקות שנה זו עשויות להיות חריגות, ויכול להיות שחישובים על פי 3 שנים בלבד, כפי שהוצג, אולי אינם מספקים.
   3.5. <u>אריאלה:</u> נדרש ניטור אקולוגי של שטח המניפה כבר עכשיו, וזאת על מנת לוודא כי לא תבוצע פגיעה בשלבי הביצוע והתפעול השונים של התכנית. מבקשת לראות את החומר שהוכן בנושא האקולוגיה עבור התכנית.
4. **<u>תחנת שאיבה P88:</u>** גיא דוננפלד הציג כי הרשות המקומית מעוניינת כי התכנית תאפשר שימור של אזור תחנת השאיבה לאחר סיום עבודתו. נציג מי"ה העלה כי בהמשך לזאת, מתוכנן כי חלק מהתשתיות יכוסו במסגרת הטמנת המלח אבל יבחנו אפשרות לשימור חלק מהתשתיות.

רשמה: איילה אברהמי גובר

המועצה האזורית תמר
ים המלח

<u>פרוטוקול ישיבת הועדה להגנת הסביבה (מס' 3) שהתקיימה ביום רביעי ה 24.ליוני 2015.</u>

<u>השתתפו:</u>
נרי אראלי - יו"ר הועדה
יעקב אקריש - מזכיר המועצה
הרצל לזרוביץ - רכז תברואה ורישוי עסקים
אבישי עמיר - חב' אפיק
ניר כהן - מנהל מח' מים וביוב
עדה שמיר - חברה
אריאלה גוטליב - חברה
גונדי שחל - חברה
הראל בן שחר - חבר , רשות שמורות הטבע
איילה אברהמי גובר - מנהלת יח"ס נגב מזרחי
אורלי מילר - רכזת תעשיות ורישוי עסקים, יח"ס נגב מזרחי
נדב בלוך - רותם אמפרט

<u>על סדר היום:</u>
1. המטשי"ם ובעיות הביוב בתחומי המועצה – מציגים ניר כהן ואבישי עמיר
2. דיווח על מערך הניטור במישור רותם – איילה אברהמי גובר
3. דיווח על פרוייקט משק מודל בירדן – נרי

1. <u>מציג ניר כהן – הצגת פעילות המחלקה בשוטף</u>

- תפעול שוטף של מכוני טיהור,תחנות שאיבה ומערכות הולכה,
- ניטור ואכיפה של איכות השפכים ע"פ כללי שפכי תעשייה,
- בצוע פרויקטים : תא שאיבה לחירום בעין גדי, שדרוג מט"ש עין בוקק, הקמת מט"ש בהר עמשא.
- טיפול בהיתרים : השקיה, הזרמה לים, רעלים וכו',
- הפעלת קבלנים ייעודיים.

<u>מט"ש עין גדי</u>

- המט"ש מטפל בשפכי נאת עין גדי.
- המט"ש חצי אינטנסיבי פועל עם בריכות שיקוע אנאירוביות ובריכת חמצון.
- כמות שפכים שנתית של כ – 100,000 מ"ק\שנה.
- כמות שפכים יומית ממוצעת כ – 300 מ"ק\יום.
- איכות קולחים 20/30 הקולחים מנוצלים להשקיה חקלאית.

<u>מערכת הולכת השפכים של עין גדי</u>
מערכת ההולכה כוללת :
תחנה בחוף עין גדי באזור הבולענים (קרסה), מוקמת בימים אלה תחנת שאיבה זמנית לחירום, עד הקמת התחנה הקבועה.

מט"ש עין בוקק

- המט"ש מטפל בשפכי נווה זוהר ו- 14 בתי מלון.
- המט"ש פועל בשיטת איוור נמשך וכולל ייבוש וייצוב בוצה וכן טיפול שלישוני,
- כמות שפכים שנתית ממוצעת של כ – 1 מליון מ"ק\שנה,
- כמות שפכים יומית ממוצעת כ – 2,700 מ"ק\יום (ש"ע לעיר של 20,000 תושבים)
- כמות הקולחים לגינון ציבורי 250,000 מ"ק\שנה,
- קולחים לחקלאות- למטעי התמרים, בנחל צאלים עין גדי כ- 1,500 מ"ק\חודש, בהדרגה הצריכה תגדל עד כ– 70,000 מ"ק\חודש,
- יתרה לא מנוצלת, מוזרמת לים,

מערכת הולכת השפכים באזור התיירות

מערכת ההולכה כוללת 5 תחנות שאיבה:

- תחנת שאיבה מרכזי צל הרים אל מכון הטיהור עין בוקק.
- תחנת שאיבה מפלס נמוך.
- תחנת שאיבה מוריה.
- תחנת שאיבה חמי זהר.
- שאיבה נווה זהר.
- תחנת השאיבה מפלס נמוך מזרימה את השפכים אל תחנת שאיבה צל הרים, יתרת בתי המלון מזרימים את השפכים בגרביטציה (אל צל הרים).
- תחנות שאיבה חמי זהר, מוריה מזרמים ישירות אל צינור הסניקה למכון הטיהור עין בוקק.

מט"ש נאות הכיכר

- המט"ש מטפל בשפכים של ישובי ככר סדום,
- המט"ש אינטנסיבי – לא תקין, נדרש מט"ש חדש,
- כמות שפכים שנתית של כ – 50,000 מ"ק\שנה,
- כמות שפכים יומית ממוצעת כ – 150 מ"ק\יום,
- איכות קולחים 20/30 ?? הקולחים מנוצלים להשקייה חקלאית.

מט"ש הר עמשא

- מתוכנן מט"ש לטיפול בשפכי הישוב.
- שלב א' 50 מ"ק/יום ,
- כמות שפכים שנתית של כ – 20,000 מ"ק\שנה,
- בשלב סופי 100 מ"ק/יום,

איכות קולחים 20/30. הקולחים ינוצלו להשקיה חקלאית.

2. מערך הניטור במישור רותם

קיבלנו מכתב מהמפעלים שבו הם מוסרים לנו שהם החליטו לקחת על עצמם את הקמת מערך הניטור ולהיות "גורם מנטר" כהגדרתו בחוק אוויר נקי. בסיכומו של הטיפול בעניין החליטה המועצה לפתוח בתהליך של חקיקת חוק עזר לטיפול באוויר נקי וכאשר הוא יושלם (שנה-שנתיים) תהפוך המועצה ל"גורם מנטר" במקום המפעלים והדבר הזה חיוני כדי למנוע מצב שבו המפעלים מנטרים ומפקחים על עצמם.

המועצה האזורית תמר
ים המלח

3. משק מודל בירדן

נרי מסר דוח קצר על התפתחות העבודה ודוח מפורט יותר יוגש בעתיד הישיבה הבאה של הועדה מתוכננת להתקיים בספטמבר והיא תעסוק באלטרנטיבות השונות של תעלות הימים המוצעות (רד-דד, והמובל הצפוני) ותהיה משותפת לועדה ולמליאת המועצה.

רשם : נרי אראלי

1. <u>הצעת החלטה לסיכום נושא הצלת ים המלח הועדה להגנת הסביבה ממליצה למליאת המועצה לקבל החלטה בנושא הצלת ים המלח לפיה: מליאת המועצה סבורה שיש חשיבות לאומית ובין-לאומית לתחילת חיפוש פתרון כולל ובר קיימא לירידת מפלס ים המלח, כאשר החלופה הצפונית כפי שהוצגה בפניה, היא המועדפת על ידי "תמר" והיא תפעל לבדיקתה בעדיפות ראשונה על ידי מוסדות המדינה":</u>

נרי: בהתאם להחלטות שנתקבלו, פעם בשנה אנחנו עושים ישיבה משותפת עם הועדה להגנת הסביבה ומליאת המועצה כדי לשמוע ולהעביר קצת מה שקרה במהלך השנה בענייני איכות הסביבה והשנה נתמקד בנושא של הצלת ים המלח. , אלי רז, ייתן הסברים ולאחר הדיון תתקבל החלטה . אני רוצה להציע עוד הצעה שבשנה הבאה, לאור מכת הזבובים נחליט שהמשימה העיקרית תהיה להתמודד, פעם נוספת, עם מכת הזבובים.

<u>(כאן דיבר דב)</u>

אלי רז: מציג מצגת ונותן סקירה על העבר.

הדבר המרכזי המאבק שלי כל השנים היה לתת להם צוות אובייקטיבי לבדוק את ההשפעה של ערבוב 2 גופי מים שונים זה מזה , ים המלח מצד אחד ויכן תיכון או ים סוף מצד שני.

הבעיה שלי היא האחריות שלנו לדורות הבאים, איבדנו המון דברים בים המלח ולא כולם יודעים מה איבדנו ואנחנו לא יודעים מה עוד נאבד חובה עלינו לשמור על התכונות של ים המלח ,זה יכול לפגוע קשה מאוד בתיירות ובבריכות המיקרו-ביולוגיות וזה יכול לפגוע גם במפעלים קשה מאוד.

מציע לסיים את בדיקת החלופות שהתחילה בזמן ממשלת שרון ולא הושלמה עד היום.

טובי שור: תומך מאוד במה שאלי מציג, אני חושב שזה הפיתרון הנכון, צריך רק להגיד שהתמיכה של המפעל ושל כל הגורמים הירוקים, זה בגלל שבעצם העיקרון של ההצעה הצפונית הוא שמחזירים את המצב לקדמותו בניגוד לפתרונות האחרים ולכן מרבית החששות לגבי ההשפעה על ים המלח הם חששות שלא כל כך קיימים בגלל שאנחנו כבר יודעים שהמצב הזה היה קיים בעבר.

באותה הזדמנות הכוונה היא גם לשקם את הירדן שכיום מים לא עוברים בו אלה רק מי ביוב כך שהפיתרון הזה הוא הכי נכון גם מבחינת מפעלי ים המלח.

אני חושב שבכל זאת צריך להציג גם את הקשיים בפתרון הזה, צריך לעשות פה הבחנה בין העלאת הנושא למודעות לבין להציע פיתרון שהוא באמת פתרון מעשי. לא מתייחסים לפתרון של מתקני התפלה כמפגע סביבתי.

מבחינה כלכלית החלופה של אלי הרבה הרבה יותר יקרה מחלופות אחרות, בגלל שפה אתה מטפיל מים לטובת הזרמה שלהם לים המלח, אתה לא מתפיל מים

ומשתמש במי הרכז, אלא אתה מתפיל את המים כדי להזרים אותם לים המלח אני לא אומר את זה כי אני מתנגד לחלופה הזאת, אני רק לא אממן אותה.

נרי: החלופה הזו גורמת לכך שיהיה לכם יותר מים באיכות כזאת.

טובי שור: החלופה הזאת לא גורמת שום דבר למפעלי ים המלח, היא רק גורמת נזק. אם אתה משווה את החלופה הזו למצב הנוכחי, היא רק גורמת נזק. אני רק בא להשלים את התמונה שאלי רז הציג וחשוב לציין כאן במליאה שעוד ארוכה הדרך.

אלי רז: מבקש לסיום לציין שהוא לא יודע אם החלופה הזאת ישימה, הוא רק אומר שבחלופה הזאת אפשר לפתוח בעיות ולא בדקו אותה והגיע הזמן שהיא תיבדק. עלות בדיקת החלופה הוא שולי. כדאי לבדוק את כל התועלות של החלופה הזאת. ואנחנו כבני אדם שים המלח הוא נכס כל כך חשוב לנו, צריכים לסמן מטרה שחשוב מאוד לשאוף ולהגיע אליה, ולמועצה האזורית אני מציע שתציב את זה כמטרה לחתור אליה.

דודי ברגמן: קודם כל אני רוצה לברך על היוזמה ועל הדיון הראשוני מבחינתי, שנתיים אני פה במועצה ומדברים על הכל חוץ מאשר על "הגופה שמתחילה להסריח לידינו" שנקראת ים המלח, אני לא רוצה להיכנס לעניין הזה של פתרונות, אני לא חושב שזה גוף מדעי פה, לקבל החלטות מדעיות זה לא העניין שלנו איזה חלופה תבחן, אני חושב שמה שהכי חשוב כרגע ולשמה צריך לשאוף זה זכות הצעקה שמעולם לא נשמעה מהמועצה הזאת.

דב: אתה לא היית פה, ואתה לא יודע מה עשינו ותלינו את המפה הגדולה ביותר בעולם בתל אביב מול עזריאלי שהיה כתוב שלא יגמר לעולם ים המלח והעלינו את זה ליו-טיוב, איך אתה בכלל מכריז שלא נעשה שום דבר? היינו בכל הפורומים שדנים על ים המלח, נציגים שלנו יושבים בכל הפורומים, הקמנו שדולה לים המלח, אנחנו יזמנו את הקמת השדולה עם אסתרינה טרטמן.

דודי: מאז שאני במועצה לא שמעתי במליאה שהמועצה עושה למען הצלת ים המלח.

דב: אולי לא שמעת במליאה, אבל המועצה עושה.

דב: מקריא את הצעת ההחלטה נתקבלה ללא מתנגדים

המועצה האזורית תמר
ים המלח

י' כסלו תשע"ו
22 נובמבר 2015

לכבוד
חברי מליאת המועצה

הנדון: **הצעת החלטה לסיכום נושא הצלת ים המלח**

בשנים הראשונות של העשור הקודם הוכיח מחקר הבולענים את הקשר ביניהם לבין ירידת מפלס ים המלח. תוצאות המחקר הניעו את ממשלת שרון להחלטה (מס' 2863 מינואר 2003) להכנת מסמך מדיניות ממשלתית על ידי צוות מומחים, שימליץ על הפתרון האקולוגי-כלכלי-ערכי-חברתי הראוי ביותר לבלימת ירידת המפלס, מתוך מגוון חלופות. עריכת המסמך לא הושלמה עקב נבצרותו והפסקת תמיכתו של ר"ה"מ ז"ל.

ב2006 פרסם הצוות כרך של מסקנות ונתונים יאד הוקי וקריאה לממשלה להשלים את בדיקת החלופות, אך הקריאה לא נענתה. לחץ ירדני, הסכמה ישראלית ומימון הבנק העולמי התמקדו בימובל השלום- הובלת מי ים-סוף לים המלח, חרף ביקורת מקצועית וציבורית נרחבת. ב2012 פורסם דו"ח סופי, לאחר ניסיונות עיכוב רבים, השולל העברת מי ים בכמות הדרושה לייצוב המפלס.

ב9.12.13 הכריז השר שלום על הסכם היסטורי למימוש מובל השלום. הפעם מדובר על פרוייקט התפלה צנוע בעקבה, במימון משותף ומבורך כשלעצמו, שיתפיל 65 מלק"ש (מיליון קוב/שנה) ויזרים לים המלח 88 מלק/ש רכז ימי, לעומת 850 ו-1250 מלק/ש שהבטיח ימובל השלום". מובן שאין בכמויות אלה כדי לפתור את בעיית המים בירדן ולא את משבר ים המלח.

אי פתרון בעיית המים בירדן יסכן בעתיד את ישראל, אי פתרון משבר ים המלח יעמיד אותנו בפני משבר מתמשך שרק את תחילתו אנחנו חווים היום. האינטרס הלאומי והאזורי מחייב בחינת חלופה לשיקום המערכת 'כינרת- ירדן- ים המלח', נטולת איומים סביבתיים וקרובת עד כמה שאפשר למצב המקורי, באמצעות שתזור הזרימות הטבעיות בכמות ובאיכות קרובים ככל שניתן למצב המקורי.

המועצה צריכה להוביל מהלך בשיתוף פעולה עם הגורמים הממשלתיים לביצוע בדיקת היתכנות של החלופה לשיקום המערכת 'כינרת-ירדן –ים המלח' ויש לקוות, ששיווק נכון של הפרוייקט שהנא בעיקרו החזרת המצב ,לדומה ככל האפשר למה שהיה בעבר, יזכה למימון בינלאומי כפי שזכה הפרויקט מגלומני רווי איומים, אי ודאויות וסיכונים סביבתיים (סיכונים סייסמיים, ערבוב גופי מים שוני תכונות, סיכוני דליפות, שיבוש משטר הזרמים במפרץ אילת וכד') שהיו ידועים מלכתחילה

הועדה להגנת הסביבה ממליצה למליאת המועצה לקבל החלטה בנושא הצלת ים המלח לפיה: מליאת המועצה סבורה שיש חשיבות לאומית ובין-לאומית לתחילת חיפוש פתרון כולל ובר קיימא לירידת מפלס ים המלח, כאשר החלופה הצפונית כפי שהוצגה בפניה, היא המועדפת על ידי "תמר" והיא תפעל לבדיקתה בעדיפות ראשונה על ידי מוסדות המדינה".

בברכה,

נרי אוראלי
יו"ר הועדה

נווה זוהר ד.נ. ים המלח 86910 טל. 08-6688888, פקס': 08-6584527

המועצה האזורית תמר
ים המלח

<u>פרוטוקול ישיבת הוועדה להגנת הסביבה מס' 5/2015</u>
מיום 27.12.2015

השתתפו: נרי אראלי – יו"ר, יעקב אקריש, הרצל לזרוביץ, גיא דוננפלד, גונדי שחל, עידו צורים, מיטל ליאון, איילה אברהמי גובר, אורלי מילר.

חסרים: עדה שמיר, יוסי אסולין, גבי מלול, טובי שור, הראל בן שחר, נוי אלון, אורי יסעור, נדב בלוך.

סיימה את חברותה: אריאלה גוטליב

<u>על סדר היום</u>:

1. הפרידה מדורית נצר נדחתה בשל מחלתה – מוסרים לה החלמה מהירה.
2. ההתפתחויות בנושא חוק האריזות - דיווח של הרצל
3. דיווח מפגעי זבובים ויתושים – דר' עידו צורים (הדו"ח האחרון מצ"ב)
4. הצעת נרי לסדר יום ונושאי הישיבות בשנת 2016 (ההצעה מצ"ב)

1. <u>ההתפתחויות בנושא חוק האריזות</u>

הרצל: בהתאם לתוכנית האב למיחזור שהכנו במועצה היינו אמורים להתחיל לחלק פחים כתומים לצורך איסוף האריזות, בגלל הריחוק והכמויות הקטנות לא הצלחנו למצוא חברה שתיקח על עצמה את כל המועצה, ולכן ניגשים לפיילוט של שנה עם חברה חיצונית שתייעד פחים כתומים לאזור המלונות בלבד, מקווים שהפיילוט יצליח ישנם קשיים רבים בביצוע במיוחד בגלל שצריך להטמיע את ההפרדה מרמת החדרניות ועד להנהלה כולל המטבחים ועגלות הפינוי שלא נלקחו בחשבון בזמן בניית המלונות ולכן היום להוסיף פחים או מיכלים זה מאד קשה.

איילה: נעשתה עבודה ראשונית במלונות וצריך לעשות מאמץ מתמשך של הדרכה במלונות מציעה שהאגף יפעל בנושא ביחד עם היחידה הסביבתית.

2. <u>דיווח מפגעי זבובים ויתושים – דר' עידו צורים (הדו"ח האחרון מצ"ב)</u>

הוצגה מצגת של דר' עידו צורים על טיפול המועצה במטרדי היתושים והזבובים בשטח השיפוט של המועצה.

תמצית הדו"ח – זבובים, ישנם שני גלים עונתיים (סתיו ואביב)

בסתיו הזבובים מגיעים מירדן ולאחרונה ביוזמת המועצה נערכים פעם נוספת להדרכה בירדן באמצעות משק מודל כדי להגיע לצמצום המפגע שמטריד גם את הירדנים כגורם תחלואה.

באביב הזבובים מגיעים מהחלקות החקלאיות ולאחרונה נידונה תוכנית אב לטיפול ועם אימוצה יש סיכוי שכמות הזבובים תפחת, גם כאן הדבר כרוך בשיתוף פעולה רציני של החקלאים ועובדיהם.

יתושים: ישנם שני סוגים 1. מינים עוקצים ומטרידים 2. כל השאר שאינם מזיקים לאדם.

הטיפול מתרכז ברובו בקבוצה הראשונה, באזור הכיכר שהוא האיזור הבעייתי ביותר בגלל ריבוי מקווי מים ומציאות מי תהום בקרבה לפני הקרקע בעיקר באזור הסיבחא ובהשוואה שערך עידו ניכר שיש הצלחה ניכרת הטיפול המשולב שנעשה בתעלות ובמאגרי המים והוא כולל הדברה ביולוגית ושימוש בדגים, הדברה כימית ורק כאשר אין ברירה במיוחד באזורי הצמחייה הצפופים שאינם נגישים לטרקטורים משתמשים בריסוס מהאוויר וגם אז בחומר ידידותי לסביבה bti ניכר שהשיטה עובדת ושיש ירידה במטרדי היתושים בכיכר.

בעין גדי השנה היו תלונות רבות בבדיקה שנעשתה בקיבוץ התברר שישנם עשרות מוקדים של מיקווי מים קטנים בעציצים ובגזעי עצים שבאם הם יטופלו כהלכה מטרד היתושים בקיבוץ יפחת משמעותית, ההערה נרשמה והיא תועבר לקיבוץ.

מזיק חדש שעלה לכותרות לאחרונה הוא זבוב החול שמעביר את מחלת הלשמניה (שושנת ירימו) מחיות בר באזורנו זהו שפן הסלעים או פסמונים וגרבילים, למחלה שני זנים (טרופיקה , ורגילה) ועל כל מקרה חייבים לדווח במהירות למשרד הבריאות.

מיטל ליאון :דיווחה על הרצאה מעניינת ששמעה בעניין "זיהום אור" והשפעתו על הסביבה

איילה : נושאים שראוי לטפל בהם ב 2016, כנס על יירוק המלונות, לבחור נושא מרכז לשנה הבאה, גינות קהילתיות, בוסתן בנווה זוהר, וביצוע דגימות פתע במי"ה וברותם.

3. הצעת נרי לנושאים לשנה הבאה

א. **<u>ישיבה ראשונה</u>**
א. 1 דיון ביוזמה שעלתה בתמרתון בנושא "האב זבובים ויתושים". –<u>יוני שטרן</u>
א.2 קידום המיחזור במועצה.
הצעה – הישיבה תתקיים בכיכר סדום בהשתתפות התושבים.
מועד – תחילת פברואר

ב. **<u>ישיבה שנייה</u>**
דיווח טובי שור על התקדמות ההכנות לקציר המלח ובעיית הנראות של הערמות מול המלונות,
דיווח על התקדמות חוק העזר לעניין ניטור אוויר ,
דיווח על משק מודל בירדן
הצעה - הישיבה תתקיים במועצה
מועד - תחילת מאי

ג. **<u>ישיבה שלישית</u>**
התקדמות הטיפול במינים פולשים בתחומי המועצה בדגש על שמורת עין גדי –
הצעה הישיבה תתקיים בקיבוץ עין גדי בהשתתפות חברי הקיבוץ ונציגי רשט"ג.
מועד מוצע - יוני

ד. **<u>ישיבה רביעית</u>**
ישיבה משותפת עם מליאת המועצה, סקירה של יו"ר המועצה על הפעילויות שנעשו על ידי המועצה בנושא קידום מציאת פתרון לירידת מפלס ים המלח, ונושאים נוספים.
מועד 30/10/2016

ה. **<u>ישיבה חמישית</u>**
נסיעה של כל הועדה לביקור במשק המודל בירדן ומפגש עם הפעילים בשטח. מועד מוצע דצמבר 20016.

רשם : נרי אראלי

העתק :
חברי הועדה